

Cais am:

orchymyn rhag molestu
gorchymyn anheddu

Deddf Cyfraith Teulu 1996 (Rhan IV)

Y llys

I'w lenwi gan y llys	
Dyddiad cyflwyno	
Rhif yr achos	
Ffi a godwyd/ Cyfeirnod Dileu Ffi	

Darllenwch y nodiadau i'ch helpu i lenwi'r ffurflen.

1. Amdanoch chi (y ceisydd)

Rhowch eich teitl (Mr, Mrs ayb), enw llawn, cyfeiriad, rhif ffôn a'ch dyddiad geni (os ydych chi dan 18 oed):

--

Rhowch enw, cyfeiriad, cyfeirnod, rhif ffôn, FFACS, a DX eich cyfreithiwr:

--

Application for:

a non-molestation order
an occupation order

Family Law Act 1996 (Part IV)

The court

To be completed by the court	
Date issued	
Case number	
Fee charged/ Remission ID	

Please read the accompanying notes as you complete this form.

1. About you (the applicant)

State your title (Mr, Mrs etc), full name, address, telephone number and date of birth (if under 18):

--

State your solicitor's name, address, reference, telephone, FAX and DX numbers:

--

2. Yr atebydd

Rhowch enw llawn, cyfeiriad a dyddiad geni'r atebydd (os ydych chi'n eu gwybod):

2. About the respondent

State the respondent's name, address and date of birth (if known):

3. Y Gorchymyn/Gorchmynion yr ydych yn gwneud cais amdanynt

Cais ydy hwn am:

- ☐ orchymyn rhag molestu
- ☐ gorchymyn anheddu
- ☐ Ticiwch y blwch hwn os ydych am i'r llys wrando'ch cais heb hysbysu'r atebydd. Rhaid i'r rhesymau y dibynnir arnynt dros wrando cais heb hysbysiad gael eu nodi yn y datganiad cefnogi.

3. The Order(s) for which you are applying

This application is for:

- ☐ a non-molestation order
- ☐ an occupation order
- ☐ Tick this box if you wish the court to hear your application without notice being given to the respondent. The reasons relied on for an application being heard without notice must be stated in the statement in support.

4. Eich perthynas â'r atebydd (yr unigolyn y cyflwynir y cais hwn iddo/i)

Disgrifiwch eich perthynas â'r atebydd:
(Ticiwch un o'r canlynol yn unig os gwelwch yn dda)

- 1 ☐ Yn briod
- 2 ☐ Partneriaid Sifil
- 3 ☐ Roedden ni'n briod
- 4 ☐ Cyn bartneriaid sifil
- 5 ☐ Cyd-fyw
- 6 ☐ Roedden ni'n cyd-fyw
- 7 ☐ Mae'r ddau ohonoch yn byw neu wedi byw yn yr un tŷ
- 8 ☐ Perthynas
Nodwch sut rydych chi'n perthyn:

4. Your relationship to the respondent (the person to be served with this application)

Your relationship to the respondent is:
(Please tick only one of the following)

- 1 ☐ Married
- 2 ☐ Civil Partners
- 3 ☐ Were married
- 4 ☐ Former civil partners
- 5 ☐ Cohabiting
- 6 ☐ Were cohabiting
- 7 ☐ Both of you live or have lived in the same household
- 8 ☐ Relative
State how related:

- 9 ☐ Wedi cytuno i briodi.
Rhowch y dyddiad pryd y gwnaed y
cytundeb hwnnw. Os daeth y cytundeb i ben,
nodwch pryd.

- 10 ☐ Wedi cytuno i ffurfio partneriaeth sifil
Rhowch y dyddiad pryd y gwnaed y
cytundeb hwnnw. Os daeth y cytundeb i ben,
nodwch pryd.

- 11 ☐ Mae'r ddau ohonoch yn rhieni neu mae
gan y ddau ohonoch gyfrifoldeb rhiant dros
blentyn

- 12 ☐ Mae un ohonoch yn rhiant i blentyn ac mae
gan y llall gyfrifoldeb rhiant dros y plentyn
hwnnw

- 13 ☐ Mae gennych berthynas bersonol glòs iawn
sydd wedi para am gyfnod sylweddol neu
rydych chi wedi cael perthynas o'r fath a
barodd am gyfnod sylweddol

- 14 ☐ Mae un ohonoch yn rhiant neu'n nain/taid
naturiol i blentyn sydd wedi'i fabwysiadu, ei
leoli neu ei ryddhau i'w fabwysiadu a'r llall
yn:

(i) rhiant mabwysiadol

neu

(ii) rhywun sydd wedi gwneud cais am
orchymyn mabwysiadu ar gyfer y plentyn

neu

(iii) rhywun y lleolwyd y plentyn gydag ef/hi i'w
fabwysiadu

neu

(iv) plentyn sydd wedi'i fabwysiadu, ei leoli neu
ei ryddhau i'w fabwysiadu.

Nodwch ai (i), (ii), (iii) ynteu (iv):

- 15 ☐ Mae'r ddau ohonoch yn bartïon yn yr un
achos teulu (gweler hefyd Adran 11 isod).

- 9 ☐ Agreed to marry.
Give the date the agreement was made.
If the agreement has ended, state when.

- 10 ☐ Agreed to form a civil partnership.
Give the date the agreement was made.
If the agreement has ended, state when.

- 11 ☐ Both of you are parents of, or have parental
responsibility for, a child

- 12 ☐ One of you is a parent of a child and the
other has parental responsibility for that child

- 13 ☐ You are having, or have had an intimate
personal relationship which is or was of
significant duration

- 14 ☐ One of you is the natural parent or
grandparent of a child adopted, placed or
freed for adoption, and the other is:

(i) the adoptive parent

or

(ii) a person who has applied for an adoption
order for the child

or

(iii) a person with whom the child has been
placed for adoption

or

(iv) the child who has been adopted, placed or
freed for adoption.

State whether (i), (ii), (iii) or (iv):

- 15 ☐ Both of you are the parties to the same
family proceedings (see also Section 11
below).

5. Cais am orchymyn rhag molestu

Os ydych chi'n dymuno gwneud cais am orchymyn rhag molestu, nodwch yn fyr yn yr adran hon pa orchymyn rydych chi'n ei geisio.

Rhowch fanylion llawn i gefnogi eich cais yn eich tystiolaeth gefnogi

5. Application for a non-molestation order

If you wish to apply for a non-molestation order, state briefly in this section the order you want.

Give full details in support of your application in your supporting evidence.

6. Cais am orchymyn anheddu

Os nad ydych chi'n dymuno gwneud cais am orchymyn anheddu, ewch i adran 9 o'r ffurflen hon.

(A) Rhowch gyfeiriad y tŷ annedd y mae eich cais yn berthnasol iddo:

(B) Nodwch a ydych chi neu'r atebydd yn byw yno yn awr neu wedi byw yno yn y gorffennol, neu a oedd bwriad i chi neu'r atebydd fyw yno:

6. Application for an occupation order

If you do not wish to apply for an occupation order, please go to section 9 of this form.

(A) State the address of the dwelling-house to which your application relates:

(B) State whether it is occupied by you or the respondent now or in the past, or whether it was intended to be occupied by you or the respondent:

(C) Nodwch a oes gennych chi'r hawl i fyw yn y tŷ annedd:

☐ Oes ☐ Nac oes

Os oes, esboniwch pam:

(C) State whether you are entitled to occupy the dwelling-house:

☐ Yes ☐ No

If yes, explain why:

(D) Nodwch a oes gan yr atebudd yr hawl i fyw yn y tŷ annedd:

☐ Oes ☐ Nac oes

Os oes, esboniwch pam:

(D) State whether the respondent is entitled to occupy the dwelling-house:

☐ Yes ☐ No

If yes, explain why:

Ar sail eich atebion i (C) a (D) uchod, ticiwch un o'r blychau 1 i 6 isod i ddangos i ba gategori rydych chi'n perthyn

- 1 ☐ rydych chi'n bartner priod neu'n bartner sifil ac mae gennych hawliau i fyw yn y tŷ annedd, neu mae gennych chi'r hawl i fyw yno yn rhinwedd ystâd neu fudd neu gontract llesiantol neu yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad sy'n rhoi'r hawl i chi fyw yno.

Os byddwch chi'n ticio blwch 1, nodwch a oes anghydfod neu achos yn yr arfaeth rhyngoch chi a'r atebudd ynghylch eich hawl i fyw yn y tŷ annedd.

On the basis of your answers to (C) and (D) above, tick one of the boxes 1 to 6 below to show the category into which you fit

- 1 ☐ a spouse or civil partner who has home rights in the dwelling-house, or a person who is entitled to occupy it by virtue of a beneficial estate or interest or contract or by virtue of any enactment giving him or her the right to remain in occupation.

If you tick box 1, state whether there is a dispute or pending proceedings between you and the respondent about your right to occupy the dwelling-house.

- 2 ☐ cyn bartner priod neu gyn bartner sifil a does gennych chi ddim hawl i fyw yn y tŷ annedd ar hyn o bryd, ond mae gan yr atebydd (partner priod neu bartner sifil) yr hawl honno.
- 3 ☐ rydych chi neu roeddech chi'n cyd-fyw â'r atebydd a does gennych chi ddim hawl i fyw yn y tŷ annedd ar hyn o bryd, ond mae gan yr atebydd sy'n cyd-fyw â chi neu a fu'n cyd-fyw â chi'r hawl honno.
- 4 ☐ rydych chi'n briod neu'n gyn briod a does gennych chi ddim hawl i fyw yn y tŷ annedd ar hyn o bryd, ond does gan yr atebydd sy'n briod neu'n gyn briod i chi ddim hawl i fyw yn y tŷ annedd chwaith.
- 5 ☐ rydych chi'n bartner sifil neu'n gyn bartner sifil a does gennych chi ddim hawl i fyw yn y tŷ annedd ar hyn o bryd, ond does gan yr atebydd sy'n bartner sifil neu'n gyn bartner sifil i chi ddim hawl i fyw yn y tŷ annedd chwaith.
- 6 ☐ rydych chi neu roeddech chi'n cyd-fyw â'r atebydd a does gennych chi ddim hawl i fyw yn y tŷ annedd, ond does gan yr atebydd sydd neu a fu'n cyd-fyw â chi ddim hawl i fyw yn y tŷ annedd chwaith.

- 2 ☐ a former spouse or former civil partner with no existing right to occupy, where the respondent spouse or civil partner is so entitled.
- 3 ☐ a cohabitant or former cohabitant with no existing right to occupy, where the respondent cohabitant or former cohabitant is so entitled.
- 4 ☐ a spouse or former spouse who is not entitled to occupy, where the respondent spouse or former spouse is also not entitled.
- 5 ☐ a civil partner or former civil partner who is not entitled to occupy, where the respondent civil partner or former civil partner is also not entitled.
- 6 ☐ a cohabitant or former cohabitant who is not entitled to occupy, where the respondent cohabitant or former cohabitant is also not entitled.

Hawliau Cartref

Os oes gennych chi hawliau cartref:

Nodwch a ydy'r teitl i'r tir wedi'i gofrestru neu heb ei gofrestru (os ydych chi'n gwybod hynny):

Os ydy'r teitl wedi'i gofrestru, rhwch rif teitl y Gofrestrfa Tir (os yw'n hysbys):

Os ydych chi'n dymuno gwneud cais am orchymyn anheddu, nodwch yn fyr yma pa orchymyn rydych chi'n ei geisio. Rhewch fanylion llawn i gefnogi eich cais yn eich tystiolaeth gefnogi.

Home Rights

If you do have home rights please:

State whether the title to the land is registered or unregistered (if known):

If registered, state the Land Registry title number (if known):

If you wish to apply for an occupation order, state briefly here the order you want. Give full details in support of your application in your supporting evidence:

7. Cais am orchymyn/orchmynion ychwanegol ar gyfer y tŷ annedd

Os ydych chi am wneud cais am unrhyw un o'r gorchmynion sydd wedi'u rhestru yn y nodiadau sy'n berthnasol i'r adran hon, dywedwch pa orchymyn rydych chi'n dymuno i'r llys ei wneud:

8. Morgais a rhent

Ydy'r tŷ annedd dan forgais?

☐ Ydy ☐ Nac ydy

Os ydy, rhowch enw a chyfeiriad y sawl sy'n rhoi'r benthyciad morgais:

Ydy'r tŷ annedd ar rent?

☐ Ydy ☐ Nac ydy

Os ydy, rhowch enw a chyfeiriad y landlord:

9 Yn y llys

A fydd angen cyfieithydd arnoch chi yn y llys?

☐ Bydd ☐ Na fydd

Os bydd, ar gyfer pa iaith:

Os oes angen cyfieithydd arnoch, rhaid i chi ddweud wrth y llys ar unwaith, er mwyn trefnu bod un ar gael.

Os oes gennych chi anabledd sy'n golygu y bydd angen cymorth neu gyfleusterau arbennig arnoch, nodwch yr hyn y byddwch ei angen. Bydd staff y llys yn cysylltu â chi i drafod eich gofynion.

7. Application for additional order(s) about the dwelling-house

If you want to apply for any of the orders listed in the notes to this section, state what order you would like the court to make:

8. Mortgage and rent

Is the dwelling-house subject to a mortgage?

☐ Yes ☐ No

If yes, please provide the name and address of the mortgagee:

Is the dwelling-house rented?

☐ Yes ☐ No

If yes, please provide the name and address of the landlord:

9 At the court

Will you need an interpreter at court?

☐ Yes ☐ No

If yes, specify the language:

If you require an interpreter, you must notify the court immediately so that one can be arranged.

If you have a disability for which you require special assistance or special facilities, please state what your needs are. The court staff will get in touch with you about your requirements.

10 Gwybodaeth arall

Nodwch enw a dyddiad geni unrhyw blentyn sy'n byw neu'n aros gyda chi neu'r atebydd neu'n debygol o fyw neu aros gyda chi neu'r atebydd:

10 Other information

State the name and date of birth of any child living with or staying with, or likely to live with or stay with, you or the respondent:

Nodwch enw unrhyw un arall sy'n byw yn yr un tŷ â chi a'r atebydd, a dywedwch pam eu bod yn byw yno:

State the name of any other person living in the same household as you and the respondent, and say why they live there:

11 Achosion a Gorchmynion Eraill

Os oes unrhyw achos neu orchymyn teulu cyfredol arall mewn grym sy'n ymwneud â chi a'r atebydd, nodwch pa fath o achos neu orchymyn, y llys a rhif yr achos. Mae hyn yn cynnwys unrhyw gais am orchymyn anheddu neu orchymyn rhag molestu yn eich erbyn chi gan yr atebydd.

Mae'r cais hwn i'w gyflwyno i'r atebydd

Llofnod:

Dyddiad:

11 Other Proceedings and Orders

If there are any other current family proceedings or orders in force involving you and the respondent, state the type of proceedings or orders, the court and the case number. This includes any application for an occupation order or non-molestation order against you by the respondent.

This application is to be served upon the respondent

Signed:

Date:

Cais am orchymyn rhag molestu neu orchymyn anheddu

Nodiadau canllaw

Adran 1

Os nad ydych chi am i'r atebdydd wybod eich cyfeiriad, gadewch y blwch ar y ffurflen yn wag a llenwch Ffurflen C8 - Cyfeiriad Cyfrinachol. Gall y llys roi'r ffurflen hon i chi.

Os ydych chi dan 18 oed, rhaid i rywun dros 18 eich helpu chi i wneud y cais hwn. Yr enw a roddir ar yr unigolyn hwnnw, yw 'ffrind nesaf' ac fe all fod yn un o'ch rhieni.

Os ydych chi dan 16 oed, rhaid i chi gael caniatâd i wneud y cais hwn. Rhaid i chi wneud cais i'r Uchel Lys am ganiatâd, gan ddefnyddio'r ffurflen hon. Os bydd yr Uchel Lys yn rhoi caniatâd i chi wneud y cais hwn, yna, bydd naill ai'n gwrandao'r cais ei hun neu'n ei drosglwyddo i lys sirol.

Adran 3

Gelwir gorchymyn brys a wneir gan y llys cyn cyflwyno'r hysbysiad o'r cais i'r atebdydd yn orchymyn ex-parte. Wrth benderfynu a ddylid gwneud gorchymyn ex-parte, bydd y llys yn ystyried holl amgylchiadau'r achos, gan gynnwys:

- unrhyw risg o niwed sylweddol i'r ceisydd neu i blentyn perthnasol, yn sgil ymddygiad yr atebdydd, os na wneir y gorchymyn ar unwaith
- ydy'r ceisydd yn debygol o gael ei h/atal neu ei r(h)wystro rhag bwrw ymlaen â'r cais os na wneir gorchymyn ar unwaith
- oes unrhyw reswm dros gredu bod yr atebdydd yn ymwybodol o'r achos ond yn osgoi'r cyflwyno'n fwriadol ac y bydd y ceisydd neu blentyn perthnasol yn wynebu anawsterau difrifol oherwydd yr oedi.

Os bydd y llys yn gwneud gorchymyn ex-parte, rhaid iddo roi cyfle i'r atebdydd ymateb i'r gorchymyn cyn gynted ag sy'n gyfiawn ac yn gyfleus mewn gwrandawriad llawn.

Ystyr 'niwed' o ran rhywun sydd wedi cyrraedd 18 oed yw cam-drin neu effeithio er gwaeth ar iechyd, ac o ran plentyn mae'n golygu cam-drin neu effeithio er gwaeth ar iechyd a datblygiad.

Application for non-molestation order or occupation order

Notes for guidance

Section 1

If you do not wish your address to be made known to the respondent, leave the space on the form blank and complete Confidential Address Form C8. The court can give you this form.

If you are under 18, someone over 18 must help you make this application. That person, who might be one of your parents, is called a 'next friend'.

If you are under 16, you need permission to make this application. You must apply to the High Court for permission, using this form. If the High Court gives you permission to make this application, it will then either hear the application itself or transfer it to a county court.

Section 3

An urgent order made by the court before the notice of the application is served on the respondent is called an ex-parte order. In deciding whether to make an ex-parte order the court will consider all the circumstances of the case, including:

- any risk of significant harm to the applicant or a relevant child, attributable to conduct of the respondent, if the order is not made immediately
- whether it is likely that the applicant will be deterred or prevented from pursuing the application if an order is not made immediately
- whether there is reason to believe that the respondent is aware of the proceedings but is deliberately evading service and that the applicant or a relevant child will be seriously prejudiced by the delay involved.

If the court makes an ex-parte order, it must give the respondent an opportunity to make representations about the order as soon as just and convenient at a full hearing.

'Harm' in relation to a person who has reached the age of 18 means ill-treatment or the impairment of health, and in relation to a child means ill-treatment or the impairment of health and development.

Mae 'cam-drin' yn cynnwys mathau o gam-drin sydd heb fod yn gorfforol ac, mewn perthynas â phlentyn, mae'n cynnwys cam-drin rhywiol. Bydd angen tystiolaeth ar y llys o unrhyw niwed rydych chi'n ei honni i gefnogi eich cais.

Adran 4

Er mwyn i chi allu gwneud cais am orchymyn, rhaid i chi fod yn perthyn i'r atebydd mewn un o'r ffyrdd sydd wedi'u rhestru ar y ffurflen hon. Os nad ydych yn perthyn mewn un o'r ffyrdd hyn, dylech ofyn am gyngor cyfreithiol.

Pobl sy'n cyd-fyw - dau unigolyn sydd, er nad ydynt yn briod â'i gilydd, nac yn bartneriaid sifil i'w gilydd, yn byw gyda'i gilydd fel gŵr a gwraig neu bartneriaid sifil. Dydy pobl sydd wedi bod yn cyd-fyw, ond sydd wedi priodi neu wedi ffurfio partneriaeth sifil wedyn, ddim yn dod o fewn y categori hwn. Maen nhw'n perthyn i'r categori pobl briod neu bobl sy'n bartneriaid sifil i'w gilydd.

Dydy pobl sy'n byw neu sydd wedi bod yn byw yn yr un tŷ ddim yn cynnwys pobl sy'n rhannu'r un tŷ oherwydd bod un ohonynt yn gyflogai, yn denant, yn lodjio neu'n lletya gyda'r llall.

Fyddwch chi ond yn cael gwneud cais fel perthynas i'r atebydd os ydych chi:

(A) yn dad, yn fam, yn llystad, yn llysfam, yn fab, yn ferch, yn llysfab, yn llysfarch, yn nain, yn daid, yn wŷr neu'n wyres i'r atebydd neu i briod neu i gyn briod neu i bartner sifil neu i gyn bartner sifil yr atebydd.

(B) yn frawd, yn chwaer, yn ewythr, yn fodryb, yn nith, yn nai neu yn gefnder/cyfnither gyntaf (boed drwy waed cyflawn neu hanner gwaed neu drwy briodas neu drwy bartneriaeth sifil) i'r atebydd neu i briod, cyn briod, partner sifil neu gyn bartner sifil yr atebydd.

Mae hyn yn cynnwys, o ran rhywun sy'n byw neu sydd wedi byw gyda rhywun arall fel gŵr a gwraig neu fel partneriaid sifil, unrhyw berson a fyddai'n perthyn i gategori (A) neu (B) petai'r partion yn briod â'i gilydd neu'n bartneriaid sifil i'w gilydd (er enghraifft, tad neu frawd y sawl sy'n cyd-fyw â chi).

'Ill-treatment' includes forms of ill-treatment which are not physical and, in relation to a child, includes sexual abuse. The court will require evidence of any harm which you allege in support of your application.

Section 4

For you to be able to apply for an order you must be related to the respondent in one of the ways listed in this section of the form. If you are not related in one of these ways you should seek legal advice.

Cohabitants are two persons who, although not married to each other, nor civil partners of each other, are living together as husband and wife or civil partners. People who have cohabited, but have then married or formed a civil partnership will not fall within this category but will fall within the category of married people or people who are civil partners of each other.

Those who live or have lived in the same household do not include people who share the same household because one of them is the other's employee, tenant, lodger or boarder.

You will only be able to apply as a relative of the respondent if you are:

(A) the father, mother, stepfather, stepmother, son, daughter, stepson, stepdaughter, grandmother, grandfather, grandson, granddaughter of the respondent or of the respondent's spouse, former spouse, civil partner or former civil partner.

(B) the brother, sister, uncle, aunt, niece, nephew or first cousin (whether of the full blood or of the half blood or by marriage or by civil partnership) of the respondent or of the respondent's spouse, former spouse, civil partner or former civil partner.

This includes, in relation to a person who is living or has lived with another person as husband and wife or as civil partners, any person who would fall within (A) or (B) if the parties were married to, or civil partners of, each other (for example, your cohabitee's father or brother).

Cytundebau i briodi: Fyddwch chi ond yn dod o dan y categori hwn os byddwch chi'n gwneud y cais hwn o fewn tair blynedd i derfynu'r cytundeb. Bydd angen y dystiolaeth ganlynol o'r cytundeb ar gyfer y llys:

tystiolaeth ysgrifenedig

neu anrheg o fodrwy dyweddïo gyda'r bwriad o briodi

neu dystiolaeth bod seremoni wedi'i chynnal ym mhresenoldeb un unigolyn neu fwy nag un unigolyn oedd yn bresennol fel tystion

Cytundebau i ffurfio partneriaeth sifil: Fyddwch chi ond yn dod o dan y categori hwn os byddwch chi'n gwneud y cais hwn o fewn tair blynedd i derfynu'r cytundeb. Bydd angen y dystiolaeth ganlynol o'r cytundeb ar gyfer y llys:

tystiolaeth ysgrifenedig

neu anrheg oddi wrth un parti i'r cytundeb i'r unigolyn arall i gadarnhau'r cytundeb

neu dystiolaeth bod seremoni wedi'i chynnal ym mhresenoldeb un unigolyn neu fwy nag un unigolyn oedd yn bresennol fel tystion

Rhieni â chyfrifoldeb rhiant:

Byddwch yn perthyn i'r categori hwn os

rydych chi a'r atebdydd yn rhieni i'r plentyn neu mae gennych gyfrifoldeb rhiant dros y plentyn hwnnw

neu os mai un ohonoch chi ydy'r rhiant a bod gan y llall gyfrifoldeb rhiant.

O dan Ddeddf Plant 1989, mam plentyn sydd â chyfrifoldeb rhiant fel mater o drefn a thad y plentyn hefyd os oedd ef a hi'n briod â'i gilydd adeg geni'r plentyn neu wedi priodi ar ôl hynny. Pan nad yw tad a mam plentyn yn briod â'i gilydd adeg genedigaeth y plentyn, gall y tad hefyd ennill cyfrifoldeb rhiant dros y plentyn hwnnw, os bydd yn cofrestru'r enedigaeth ar ôl 1af Rhagfyr 2003, yn unol ag adran 4(1)(a) o Ddeddf Plant 1989. Lle nad yw'r un o'r amgylchiadau hyn yn berthnasol, gall y tad, yn unol â darpariaethau Deddf Plant 1989, ennill cyfrifoldeb rhiant.

Agreements to marry: You will fall within this category only if you make this application within three years of the termination of the agreement. The court will require the following evidence of the agreement:

evidence in writing

or the gift of an engagement ring in contemplation of marriage

or evidence that a ceremony has been entered into in the presence of one or more other persons assembled for the purpose of witnessing it.

Agreements to form a civil partnership: You will fall within this category only if you make this application within three years of the termination of the agreement. The court will require the following evidence of the agreement:

evidence in writing

or a gift from one party to the agreement to the other as a token of the agreement

or evidence that a ceremony has been entered into in the presence of one or more other persons assembled for the purpose of witnessing it.

Parents and parental responsibility:

You will fall within this category if

both you and the respondent are either the parents of the child or have parental responsibility for that child

or if one of you is the parent and the other has parental responsibility.

Under the Children Act 1989, parental responsibility is held automatically by a child's mother, and by the child's father if he and the mother were married to each other at the time of the child's birth or have married subsequently. Where, a child's father and mother are not married to each other at the time of the child's birth, the father may also acquire parental responsibility for that child, if he registers the birth after 1st December 2003, in accordance with section 4(1)(a) of the Children Act 1989. Where neither of these circumstances apply, the father, in accordance with the provisions of the Children Act 1989, can acquire parental responsibility.

O 30 Rhagfyr 2005, pan fydd unigolyn nad yw'n rhiant i'r plentyn ("y llys-riant") yn briod â rhiant, neu'n bartner sifil i riant, sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn hwnnw, gall yntau neu hithau ennill cyfrifoldeb rhiant dros y plentyn yn unol â darpariaethau Deddf Plant 1989.

O 1 Medi 2009, gwnaed darpariaeth benodol mewn perthynas â chyfrifoldeb rhiant mewn rhai achosion yn ymwneud ag atgennhedlu â chymorth. Bydd merch â chyfrifoldeb rhiant fel mater o drefn os -

- oedd hi a mam y plentyn mewn partneriaeth sifil â'i gilydd adeg y driniaeth oni roddodd y ferch honno ei chaniatâd i'r driniaeth; neu
- yw hi'n rhiant i'r plentyn yn rhinwedd adran 42 o Ddeddf Ffrwythloni Dynol ac Embryoleg 2008 a'i bod wedyn yn ffurfio partneriaeth sifil gyda'r fam.

Gall merch sy'n rhiant i'r plentyn yn rhinwedd adran 43 o Ddeddf 2008, ond nad yw wedyn yn ffurfio partneriaeth sifil gyda'r fam, fod â chyfrifoldeb rhiant yn unol â darpariaethau adran 4ZA o Ddeddf Plant 1989

Adran 5

Caiff gorchymyn rhag molestu wahardd yr atebydd rhag eich molestu chi neu blentyn perthnasol. Caiff molestu gynnwys, er enghraifft, trais, bygythiadau, plagio a mathau eraill o aflonyddu a harasio. Caiff y llys wahardd yr atebydd rhag gwneud pethau penodol, molestu'n gyffredinol, neu'r ddau.

Adran 6

Os ydych chi'n dymuno gwneud cais am orchymyn anheddu ond eich bod yn ansicr am eich ateb i unrhyw un o'r cwestiynau yn y rhan hon o'r ffurflen gais, dylech geisio cyngor cyfreithiol.

(A) Mae tŷ annedd yn cynnwys unrhyw adeilad neu ran o adeilad y mae rhywun yn byw ynddo fel tŷ annedd; unrhyw garafán, tŷ cwch neu adeiledd y mae rhywun yn byw ynddo fel annedd; ac unrhyw iard, gardd, garej, neu dŷ allan sy'n perthyn iddo sydd hefyd yn rhan o'r un breswyliaeth.

From 30 December 2005, where a person who is not the child's parent ("the step-parent") is married to, or a civil partner of, a parent who has parental responsibility for that child, he or she may also acquire parental responsibility for the child in accordance with the provisions of the Children Act 1989.

From 1st September 2009, specific provision has been made in relation to parental responsibility in certain cases involving assisted reproduction. Parental responsibility is held automatically by a woman if—

- she and the child's mother were in a civil partnership with each other at the time of treatment unless that woman did not consent to the treatment; or
- she is a parent of the child by virtue of section 43 of the Human Fertilisation and Embryology Act 2008 and subsequently enters into a civil partnership with the mother.

A woman who is a parent of the child by virtue of section 43 of the 2008 Act but who does not subsequently enter into a civil partnership with the mother may acquire parental responsibility in accordance with the provisions of section 4ZA of the Children Act 1989

Section 5

A non-molestation order can forbid the respondent from molesting you or a relevant child. Molestation can include, for example, violence, threats, pestering and other forms of harassment. The court can forbid particular acts of the respondent, molestation in general, or both.

Section 6

If you wish to apply for an occupation order but you are uncertain about your answer to any question in this part of the application form, you should seek legal advice.

(A) A dwelling-house includes any building or part of a building which is occupied as a dwelling; any caravan, houseboat or structure which is occupied as a dwelling; and any yard, garden, garage or outhouse belonging to it and occupied with it.

(C) a (D) Mae'r cwestiynau canlynol yn rhoi esiamplau i'ch helpu chi i benderfynu a oes gennych chi neu'r atebydd, neu'r ddau ohonoch yr hawl i feddiannu'r tŷ annedd:

- (a) Ai chi ydy unig berchennog cyfreithiol y tŷ annedd?
- (b) Ai chi a'r atebydd ydy cydberchnogion cyfreithiol y tŷ annedd?
- (c) Ai'r atebydd ydy unig berchennog cyfreithiol y tŷ annedd?
- (d) Ydych chi'n rhentu'r tŷ annedd fel unig denant?
- (e) Ydych chi a'r atebydd yn rhentu'r tŷ annedd fel cyd-denantiaid?
- (f) Ydy'r atebydd yn rhentu'r tŷ annedd fel unig denant?

Os byddwch chi'n ateb -

- **Ie/Ydw/Ydyn i** (a), (b), (d) neu (e) rydych chi'n debygol o fod â'r hawl i fyw yn y tŷ annedd
- **Ie/Ydy i** (c) neu (f) efallai na fydd gennych chi'r hawl honno (oni bai, er enghraifft, eich bod yn briod neu'n bartner sifil a bod gennych hawliau cartref - gweler y nodiadau o dan 'Hawliau Cartref' isod)
- **Ie/Ydw/Ydy i** (b), (c), (e) neu (f), mae'n debyg mai'r atebydd fydd â'r hawl i fyw yn y tŷ annedd
- **Ie/Ydw i** (a) neu (d) efallai na fydd gan yr atebydd yr hawl (oni bai, er enghraifft, ei fod yn briod neu'n bartner sifil a bod ganddo hawliau cartref).

Blwch 1 Er enghraifft, os mai chi ydy'r unig berchennog, neu eich bod yn gydberchennog, neu'n rhentu'r eiddo. Os nad ydych chi'n briod, yn gyn briod, yn bartner sifil, yn gyn bartner sifil, yn rhywun sy'n cyd-fyw neu a oedd yn cyd-fyw gyda'r atebydd, dim ond os byddwch chi'n dod o fewn y categori hwn y byddwch chi'n gallu gwneud cais am orchymyn anheddu.

Os byddwch chi'n ateb y cwestiwn hwn yn gadarnhaol, ni all y llys ynadon ddelio â'r cais oni bai fod y llys yn penderfynu nad oes rhaid iddo benderfynu ar y cwestiwn hwn er mwyn delio â'r cais neu er mwyn gwneud y gorchymyn. Os bydd y llys yn penderfynu nad oes modd iddo ddelio â'r cais, bydd yn ei drosglwyddo i lys sirol.

(C) & (D) The following questions give examples to help you to decide if you or the respondent, or both of you, are entitled to occupy the dwelling-house:

- (a) Are you the sole legal owner of the dwelling-house?
- (b) Are you and the respondent joint legal owners of the dwelling-house?
- (c) Is the respondent the sole legal owner of the dwelling-house?
- (d) Do you rent the dwelling-house as a sole tenant?
- (e) Do you and the respondent rent the dwelling-house as joint tenants?
- (f) Does the respondent rent the dwelling-house as a sole tenant?

If you answer —

- **Yes** to (a), (b), (d) or (e) you are likely to be entitled to occupy the dwelling-house
- **Yes** to (c) or (f) you may not be entitled (unless, for example, you are a spouse or civil partner and have home rights – see notes under 'Home Rights' below)
- **Yes** to (b), (c), (e) or (f), the respondent is likely to be entitled to occupy the dwelling-house
- **Yes** to (a) or (d) the respondent may not be entitled (unless, for example, he or she is a spouse or civil partner and has home rights).

Box 1 For example, if you are sole owner, joint owner or if you rent the property. If you are not a spouse, former spouse, civil partner, former civil partner, cohabitant or former cohabitant of the respondent, you will only be able to apply for an occupation order if you fall within this category.

If you answer yes to this question, it will not be possible for a magistrates' court to deal with the application, unless the court decides that it is unnecessary for it to decide this question in order to deal with the application or make the order. If the court decides that it cannot deal with the application, it will transfer the application to a county court.

Blwch 2 Er enghraifft, os ydy'r atebydd yn briod â chi neu wedi bod yn briod â chi, neu os ydych chi a'r atebydd yn bartneriaid sifil neu wedi bod yn bartneriaid sifil, ac ef neu hi yw'r unig berchennog neu sy'n rhentu'r eiddo.

Blwch 3 Er enghraifft, os ydy'r atebydd yn cyd-fyw â chi neu os oedd yn cyd-fyw â chi ac yn unig berchennog neu'n rhentu'r eiddo.

Hawliau Cartref

Os oes gan un cymar neu bartner sifil “(A)” yr hawl i fyw yn y tŷ annedd yn rhinwedd ystâd neu fudd neu gontract llesiannol neu yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad sy'n rhoi'r hawl iddo/iddi barhau i fyw yno ac nad oes gan y cymar neu'r partner sifil arall “(B)” yr hawl honno, yna mae gan **B** (sydd heb hawl i fyw yn y tŷ annedd) hawliau cartref.

Yr hawliau yw -

- (a) os mai **B** sy'n byw yn y tŷ annedd, i beidio â chael ei d/throi allan neu ei g/chau allan o'r tŷ annedd ac eithrio gyda chaniatâd y llys; ac
- (b) os nad yw **B** yn byw yn y tŷ annedd, yr hawl, gyda chaniatâd y llys, i fynd i mewn i'r tŷ annedd a byw yno.

Sylwer: Does dim Hawliau Cartref yn bodoli os na fu'r tŷ annedd yn gartref priodasol neu'n gartref partneriaeth sifil i'r ddau gymar neu'r ddau bartner sifil, ac na fwriadwyd iddo fod erioed. Os ydy'r briodas neu'r bartneriaeth sifil wedi dod i ben, bydd yr hawliau cartref hefyd wedi dod i ben, oni bai fod gorchymyn llys wedi'i wneud yn ystod y briodas neu'r bartneriaeth sifil i'r hawliau barhau ar ôl i'r berthynas honno ddod i ben.

Gorchmynion Anheddu

Dyma'r gorchmynion posibl:

Os ydych chi wedi ticio blwch 1 uchod, fe all gorchymyn o dan adran 33 o'r Ddeddf wneud y canlynol:

- gweithredu hawl y ceisydd i barhau i fyw yno yn erbyn yr atebydd
- gofyn i'r atebydd ganiatáu i'r ceisydd fynd i mewn ac aros yn y tŷ annedd neu ran ohono
- rheoli pwy gaiff fyw yn y tŷ annedd – sef y naill barti neu'r llall neu'r ddau ohonynt
- os ydy'r atebydd hefyd â'r hawl i fyw yno, fe all y gorchymyn wahardd, gohirio neu gyfyngu ar yr hawl honno

Box 2 For example, if the respondent is or was married to you, or if you and the respondent are or were civil partners, and he or she is sole owner or rents the property.

Box 3 For example, if the respondent is or was cohabiting with you and is sole owner or rents the property.

Home Rights

Where one spouse or civil partner “(A)” is entitled to occupy the dwelling-house by virtue of a beneficial estate or interest or contract or by virtue of any enactment giving him or her the right to remain in occupation, and the other spouse or civil partner “(B)” is not so entitled, then **B** (who is not entitled) has home rights.

The rights are -

- (a) if **B** is in occupation, not to be evicted or excluded from the dwelling-house except with the leave of the court; and
- (b) if **B** is not in occupation, the right, with the leave of the court, to enter into and occupy the dwelling-house.

Note: Home Rights do not exist if the dwelling-house has never been, and was never intended to be, the matrimonial or civil partnership home of the two spouses or civil partners. If the marriage or civil partnership has come to an end, home rights will also have ceased, unless a court order has been made during the marriage or civil partnership for the rights to continue after the end of that relationship.

Occupation Orders

The possible orders are:

If you have ticked box 1 above, an order under section 33 of the Act may:

- enforce the applicant's entitlement to remain in occupation as against the respondent
- require the respondent to permit the applicant to enter and remain in the dwelling-house or part of it
- regulate the occupation of the dwelling-house by either or both parties
- if the respondent is also entitled to occupy, the order may prohibit, suspend or restrict the exercise by him, of that right

- cyfyngu ar unrhyw hawliau cartref sydd gan yr atebydd neu eu terfynu
- mynnu bod yr atebydd yn gadael y tŷ annedd neu ran ohono
- cau'r atebydd allan o ardal benodol o gwmpas y tŷ annedd
- datgan bod gan y ceisydd yr hawl i fyw yn y tŷ annedd neu fod ganddo/i hawliau cartref ynddo
- darparu fel nad yw hawliau cartref y ceisydd yn cael eu terfynu oherwydd marwolaeth y cymar neu'r partner sifil arall neu derfynu'r briodas neu'r bartneriaeth sifil.

Os ydych chi wedi ticio blwch 2 neu 3 uchod, fe all gorchymyn o dan adran 35 neu 36 y Ddeddf wneud y canlynol:

- rhoi'r hawl i'r ceisydd beidio â chael ei d/throi allan neu ei g/chau allan o'r tŷ annedd neu unrhyw ran ohono gan yr atebydd am gyfnod penodol.
- gwahardd yr atebydd rhag troi allan neu gau allan yr ymgeisydd yn ystod y cyfnod hwnnw.
- rhoi'r hawl i'r ymgeisydd fynd i mewn i'r tŷ annedd a byw ynddo am gyfnod penodol
- mynnu bod yr atebydd yn caniatáu gweithredu'r hawl honno
- rheoleiddio sut mae'r naill barti neu'r llall neu'r ddau ohonynt yn byw yn y tŷ annedd
- gwahardd, gohirio neu gyfyngu ar hawl yr atebydd i fyw yn y tŷ annedd
- mynnu bod yr atebydd yn gadael y tŷ annedd neu ran ohono
- cau'r atebydd allan o ardal benodol o gwmpas y tŷ annedd

Os ydych chi wedi ticio blwch 4 neu 5 uchod, fe all gorchymyn o dan adran 37 neu 38 o'r Ddeddf wneud y canlynol:

- gofyn i'r atebydd ganiatáu i'r ceisydd fynd i mewn ac aros yn y tŷ annedd neu ran ohono
- rheoleiddio sut mae'r naill barti neu'r llall neu'r ddau ohonynt yn byw yn y tŷ annedd
- mynnu bod yr atebydd yn gadael y tŷ annedd neu ran ohono
- cau'r atebydd allan o ardal benodol o gwmpas y tŷ annedd

- restrict or terminate any home rights of the respondent
- require the respondent to leave the dwelling-house or part of it
- exclude the respondent from a defined area around the dwelling-house
- declare that the applicant is entitled to occupy the dwelling-house or has home rights in it
- provide that the home rights of the applicant are not brought to an end by the death of the other spouse or civil partner or termination of the marriage or civil partnership.

If you have ticked box 2 or box 3 above, an order under section 35 or 36 of the Act may:

- give the applicant the right not to be evicted or excluded from the dwelling-house or any part of it by the respondent for a specified period
- prohibit the respondent from evicting or excluding the applicant during that period
- give the applicant the right to enter and occupy the dwelling-house for a specified period
- require the respondent to permit the exercise of that right
- regulate the occupation of the dwelling-house by either or both of the parties
- prohibit, suspend or restrict the exercise by the respondent of his right to occupy
- require the respondent to leave the dwelling-house or part of it
- exclude the respondent from a defined area around the dwelling-house.

If you have ticked box 4 or box 5 above, an order under section 37 or 38 of the Act may:

- require the respondent to permit the applicant to enter and remain in the dwelling-house or part of it
- regulate the occupation of the dwelling-house by either or both of the parties
- require the respondent to leave the dwelling-house or part of it
- exclude the respondent from a defined area around the dwelling-house.

Dylech ddarparu unrhyw dystiolaeth sydd gennych am y materion canlynol yn eich dystiolaeth i gefnogi'r cais hwn. Os oes rhaid, gellir cyflwyno datganiadau pellach ar ôl cyhoeddi'r cais.

Os ydych chi wedi ticio blwch 1, 4 neu 5 uchod, bydd angen i'r llys gael unrhyw dystiolaeth sydd ar gael o'r canlynol:

- eich anghenion a'ch adnoddau chi, yr atebydd ac unrhyw blentyn perthnasol o ran lle i fyw
- eich anghenion ariannol chi a'r atebydd
- effaith debygol unrhyw orchymyn, neu unrhyw benderfyniad i beidio â gwneud gorchymyn, ar eich iechyd, eich diogelwch a'ch lles chi, ac ar iechyd, diogelwch a lles yr atebydd ac unrhyw blentyn perthnasol
- eich ymddygiad chi a'r atebydd y naill tuag at y llall

Os ydych chi wedi ticio blwch 2 uchod, bydd angen i'r llys gael unrhyw dystiolaeth sydd ar gael o:

- eich anghenion a'ch adnoddau o ran lle i fyw ac anghenion ac adnoddau yr atebydd ac unrhyw blentyn perthnasol
- eich adnoddau ariannol chi a'r atebydd;
- effaith debygol unrhyw orchymyn, neu unrhyw benderfyniad i beidio â gwneud gorchymyn, ar eich iechyd, eich diogelwch a'ch lles chi, ac ar iechyd, diogelwch a lles yr atebydd ac unrhyw blentyn perthnasol.
- eich ymddygiad chi a'r atebydd y naill tuag at y llall.
- faint o amser sydd wedi mynd heibio ers i chi a'r atebydd roi'r gorau i gyd-fyw
- pan oeddech chi a'r atebydd yn briod, faint o amser sydd wedi mynd heibio ers i'r briodas gael ei diddymu neu ei dirymu
- pan oeddech chi a'r atebydd yn bartneriaid sifil, faint o amser sydd wedi mynd heibio ers i'r bartneriaeth sifil gael ei diddymu neu ei dirymu

You should provide any evidence which you have on the following matters in your evidence in support of this application. If necessary, further statements may be submitted after the application has been issued.

If you have ticked box 1, box 4 or box 5 above, the court will need any available evidence of the following:

- the housing needs and resources of you, the respondent and any relevant child
- the financial needs of you and the respondent
- the likely effect of any order, or any decision not to make an order, on the health, safety and well-being of you, the respondent and any relevant child
- the conduct of you and the respondent in relation to each other and otherwise.

If you have ticked box 2 above, the court will need any available evidence of:

- the housing needs and resources of you, the respondent and any relevant child
- the financial resources of you and the respondent
- the likely effect of any order, or of any decision not to make an order on the health, safety and well-being of you, the respondent and any relevant child
- the conduct of you and the respondent in relation to each other and otherwise
- the length of time that has elapsed since you and the respondent ceased to live together
- where you and the respondent were married, the length of time that has elapsed since the marriage was dissolved or annulled
- where you and the respondent were civil partners, the length of time that has elapsed since the dissolution or annulment of the civil partnership

- bodolaeth unrhyw achosion sydd yn yr arfaeth rhyngoch chi a'r atebydd;
o dan adran 23A o Ddeddf Achosion Priodasol 1973 (gorchmynion addasu eiddo yng nghyswllt achosion ysgaru ayb.)

neu o dan Ran 2 o Atodlen 5 Deddf Partneriaeth Sifil 2004 (addasu eiddo adeg neu ar ôl diddymu, dirymu neu wahanu)

neu o dan Atodlen 1 para 1(2)(d) neu (e) Deddf Plant 1989 (gorchmynion cymorth ariannol yn erbyn rhieni)

neu mewn perthynas â pherchnogaeth gyfreithiol neu lesiannol y tŷ annedd.

Os ydych chi wedi ticio blwch 3 uchod, bydd angen i'r llys gael unrhyw dystiolaeth sydd ar gael o:

- eich anghenion a'ch adnoddau chi, yr atebydd ac unrhyw blentyn perthnasol o ran lle i fyw
- eich adnoddau ariannol chi a'r atebydd;
- effaith debygol unrhyw orchymyn, neu unrhyw benderfyniad i beidio â gwneud gorchymyn, ar eich iechyd, eich diogelwch a'ch lles chi, ac ar eichyd, diogelwch a lles yr atebydd ac unrhyw blentyn perthnasol.
- eich ymddygiad chi a'r atebydd y naill tuag at y llall.
- natur eich perthynas chi a'r atebydd
- ers faint rydych chi wedi bod yn cyd-fyw fel gŵr a gwraig neu fel partneriaid sifil
- ydych chi a'r atebydd wedi cael plant o gwbl, neu oes gennych chi'ch dau gyfrifoldeb rhiant dros unrhyw blant
- faint o amser sydd wedi mynd heibio ers i chi a'r atebydd roi'r gorau i gyd-fyw
- bodolaeth unrhyw achosion sydd yn yr arfaeth rhyngoch chi a'r atebydd dan Atodlen 1 para 1(2)(d) neu (e) Deddf Plant 1989 neu sy'n berthnasol i berchnogaeth gyfreithiol neu lesiannol y tŷ annedd.

- the existence of any pending proceedings between you and the respondent:
under section 23A of the Matrimonial Causes Act 1973 (property adjustment orders in connection with divorce proceedings etc.)
- or** under Part 2 of Schedule 5 to the Civil Partnership Act 2004 (property adjustment on or after dissolution, nullity or separation)
- or** under Schedule 1 para 1(2)(d) or (e) of the Children Act 1989 (orders for financial relief against parents)
- or** relating to the legal or beneficial ownership of the dwelling-house.

If you have ticked box 3 above, the court will need any available evidence of:

- the housing needs and resources of you, the respondent and any relevant child
- the financial resources of you and the respondent
- the likely effect of any order, or of any decision not to make an order, on the health, safety and well-being of you, the respondent and any relevant child
- the conduct of you and the respondent in relation to each other and otherwise
- the nature of your and the respondent's relationship
- the length of time during which you have lived together as husband and wife or civil partners
- whether you and the respondent have had any children, or have both had parental responsibility for any children
- the length of time that has elapsed since you and the respondent ceased to live together
- the existence of any pending proceedings between you and the respondent under Schedule 1 para 1(2)(d) or (e) of the Children Act 1989 or relating to the legal or beneficial ownership of the dwelling-house.

Adran 7

O dan adran 40 o'r Ddeddf, gall y llys wneud y gorchmynion ychwanegol canlynol wrth wneud gorchymyn anheddu:

- gorfodi dyletswyddau ar y naill barti neu'r llall gyda golwg ar atgyweirio a chynnal a chadw'r tŷ annedd
- gorfodi dyletswyddau ar y naill barti neu'r llall gyda golwg ar dalu rhent, morgais neu gostau eraill sy'n effeithio arno.
- gorchymyn parti sy'n byw yn y tŷ annedd i wneud taliadau cyfnodol i'r parti arall gyda golwg ar y llety, petai gan y parti arall (oni bai am y gorchymyn) yr hawl i fyw ynddo.
- rhoi hawl i'r naill barti neu'r llall ddefnyddio'r ddodrefn neu gynnwys arall
- gorchymyn y naill barti neu'r llall i ofalu'n rhesymol am unrhyw ddodrefn neu gynnwys arall
- gorchymyn y naill barti neu'r llall i gymryd camau rhesymol i gadw'r tŷ annedd ac unrhyw ddodrefn neu gynnwys arall yn ddiogel.

Adran 8

Os bydd y tŷ annedd ar rent neu'n destun morgais, rhaid rhoi hysbysiad i'r landlord neu'r sawl sy'n cael y benthygiad morgais am yr achos ar Ffurflen FL416. Yna, bydd ef neu hi'n gallu cyflwyno gwybodaeth i'r llys am y rhent neu'r morgais.

Adran 10

Gall rhywun sy'n byw yn yr un cartref, er enghraifft, fod yn aelod o'r teulu neu'n denant neu'n rhywun sy'n cael ei gyflogi gennych chi neu'r atebdydd.

Section 7

Under section 40 of the Act the court may make the following additional orders when making an occupation order:

- impose on either party obligations as to the repair and maintenance of the dwelling-house
- impose on either party obligations as to the payment of rent, mortgage or other outgoings affecting it
- order a party occupying the dwelling-house to make periodical payments to the other party in respect of the accommodation, if the other party would (but for the order) be entitled to occupy it
- grant either party possession or use of furniture or other contents
- order either party to take reasonable care of any furniture or other contents
- order either party to take reasonable steps to keep the dwelling-house and any furniture or other contents secure.

Section 8

If the dwelling-house is rented or subject to a mortgage, the landlord or mortgagee must be served with notice of the proceedings in Form FL416. He or she will then be able to make representations to the court regarding the rent or mortgage.

Section 10

A person living in the same household may, for example, be a member of the family or a tenant or employee of you or the respondent.